

با توکل بر خداوند متعال و با عزم ملی برای نیل به جامعه متمسک به قرآن و عترت و در راستای تحقق اهداف ، سیاست ها و راهبردهای منشور توسعه فرهنگ قرآنی در حوزه تخصصی آموزش عمومی قرآن و اجرایی سازی جز ۳۷ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور و راهکار ۱ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و به منظور راهبری برنامه ها و فرایندهای آموزشی خواندن و درک مفاهیم و معارف قرآن که برای انس آحاد جامعه با قرآن و استفاده از آن ارائه می شود ، «سند راهبردی توسعه آموزش عمومی قرآن کریم کشور » به پیشنهاد کمیسیون توسعه آموزش عمومی قرآن کشور ، در جلسات ۲۷ ، ۳۴ ، ۳۱ و ۳۸ شورای توسعه فرهنگ قرآنی به ترتیب در تاریخ های ۱۳۹۵/۹/۱۰ ، ۱۳۹۴/۱۰/۱۳ ، ۱۳۹۵/۳/۲۲ و ۱۳۹۶/۹/۱۱ بررسی و به شرح زیر تصویب شد .

سند راهبردی توسعه آموزش عمومی قرآن کشور
مصطفوب جلسه ۳۸ مورخ ۱۳۹۶/۹/۱۱ ، شورای توسعه فرهنگ قرآنی ،
شماره ابلاغ : ... تاریخ ابلاغ ...

«لقد من لله على المؤمنين إذ بعث فيهم رسولا من أنفسهم يتلو عليهم آياته و يزكيهم و يعلمهم الكتاب والحكمة و ان كانوا من قبل لغى ضلال مبين» (آل عمران / ۱۶۳) خداوند بر مؤمنان منت نهاد هنگامی که در میان آنها ، پیامبری از خودشان برانگیخت ؛ که آیات او را بر آنها بخواند ، و آنها را پاک کند و کتاب و حکمت بیاموزد ؛ هر چند پیش از آن ، در گمراهی آشکاری بودند . چشم انداز : دستیابی حداقل ۵۰ درصد نوجوانان و ۳۰ درصد جوانان و بزرگسالان جامعه به توانایی خواندن همراه با فهم و تدبیر در قرآن و انس و بهره گیری از تعالیم آن در زندگی (در افق ۱۴۰۴)

اصول حاکم

۱. به کارگیری حداکثری ظرفیت های نظام آموزش رسمی کشور در تحقق اهداف آموزش عمومی قرآن کریم

۲. توسعه و مشارکت حداکثری نظام غیررسمی آموزش عمومی قرآن ، هماهنگ با نظام رسمی

۳. تقدیم تولید دانش و تأمین نیروی انسانی کارآمد مورد نیاز بر سایر فعالیت ها

۴. توجه به فضاسازی فرهنگی و انگیزش در مخاطبان در تمامی اقدامات و مراحل اجرای سند

اهداف

۱. دستیابی کلیه عوامل انسانی دست اندرکار آموزش عمومی قرآن به صلاحیت های عمومی و حرفه ای لازم تا پایان سال ۱۴۰۰

۲. تحقق تدریجی اهداف آموزش عمومی قرآن کشور [پاورقی ۱] در برondاد نظام آموزش و پرورش تا سال ۱۴۰۴

پاورقی ۱ - مصوب جلسات ۱۹ و ۲۰ مورخ ۷/۲/۹۲ و ۴/۸/۹۲ شورای توسعه فرهنگ قرآنی

۳. استقرار سامانه ها و سازوکارهای اجرای طرح ملی حفظ قرآن کریم [پاورقی ۲] تا سال ۱۴۰۴

پاورقی ۲ - مصوب جلسات ۲۵ و ۲۹ مورخ ۲/۱۲/۹۳ و ۱۵/۱۲/۹۴ شورای توسعه فرهنگ قرآنی

۴. اولویت یافتن آموزش عمومی قرآن در نظام آموزش رسمی و غیررسمی کشور و در میان خانواده ها تا سال ۱۴۰۴

راهبردها و اقدامات ملی

راهبردهای این سند مناسب با زیرنظام های شش گانه سند تحول بنیادین آموزش و پرورش از این قرار است :

راهبرد ملی ۱ : استقرار نظام راهبری و مدیریت کلان فعالیت های آموزش عمومی قرآن
اقدام های ملی :

۱. ایجاد و استقرار مرکز هماهنگی و توسعه آموزش عمومی قرآن کشور به عنوان دبیرخانه کمیسیون زیر نظر وزیر آموزش و پرورش و شناسایی و تأمین نیروی انسانی کارآمد لازم برای مرکز ، از درون این وزارت جهت ایفاده نقش راهبری اجرای سند (سال ۱۳۹۷)

۲. طراحی و استقرار سازوکارهای لازم جهت اجرایی سازی طرح ملی حفظ قرآن کریم در آموزش و پرورش (سال ۱۳۹۷)

۳. طراحی و استقرار سامانه هوشمند برنامه ریزی عملیاتی و ناظارت بر اجرای سند در دبیرخانه کمیسیون (سال ۱۳۹۷)

۴. طراحی و اجرای برنامه های اشاعه و ترویج سند ، اهداف مصوب آموزش عمومی قرآن و طرح ملی حفظ قرآن [از سال ۱۳۹۷]

۵. طراحی و تدوین مقررات لازم برای اولویت یابی آموزش عمومی قرآن در نظام رسمی و غیررسمی و تسهیل اجرای سند و پیشنهاد آن به مراکز تصمیم گیری و ناظارت بر اجرای آن پس از تصویب [از سال ۱۳۹۷]

راهبرد ملی ۲ : تقویت نظام تربیت معلم و تأمین منابع انسانی آموزش عمومی قرآن
اقدام های ملی :

- ۱ . حمایت از تشکیل شبکه و اجرای طرح های گفتمان سازی آموزش عمومی قرآن و اولویت بخشی آن در میان فعالان آموزش عمومی رسمی و غیررسمی کشور (از سال ۱۳۹۷)
- ۲ . طراحی برنامه تشویقی □ اداری ارتقای صلاحیت های حرفه ای آموزش قرآن آموزگاران ابتدایی ، دبیران قرآن ، دینی و عربی متوسطه ، مربيان تربیتی و سایر عوامل انسانی مرتبط با آموزش قرآن در کمیسیون و تصویب آن در مراجع مرتبط در آموزش و پرورش (سال ۱۳۹۷) و اجرای آن (از ابتدای سال ۱۳۹۸)
- ۳ . طراحی و اجرای برنامه توانمندسازی قرآنی مربيان مهدهای کودک و پیش دبستانی (از سال ۱۳۹۸)
- ۴ . طراحی سازوکارهای تشویقی □ اداری ارتقای قرآنی کلیه کارکنان آموزش و پرورش بر اساس اهداف آموزش عمومی قرآن کریم در کمیسیون و تصویب آن در مراجع مرتبط آموزش و پرورش و اجرای آن (سال ۱۳۹۸)
- ۵ . طراحی ، تصویب و پیاده سازی سازوکارهای لازم برای احراز شاخص های اهداف آموزش عمومی قرآن کریم و جذب استعدادهای قرآنی در نظام گزینش دانشجویان دانشگاه فرهنگیان و دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی و همچنین داوطلبان استخدام آموزش و پرورش ، با همکاری مشترک بخش های مرتبط در وزارت آموزش و پرورش و وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری (از سال ۱۳۹۸)
- ۶ . طراحی ، تصویب و اجرای برنامه تشویقی □ اداری ارتقای قرآنی دانشجویان ، اساتید و کارکنان دانشگاه فرهنگیان و مراکز حوزوی (از سال ۱۳۹۸)
- ۷ . تدوین و تصویب دروس و محتوای قرآنی برای رشته های مرتبط و تأسیس رشته های تخصصی آموزش عمومی قرآن کریم در دانشگاه فرهنگیان و سایر مراکز دانشگاهی و حوزوی در مقاطع مختلف تحصیلی (از سال ۱۳۹۸)
- ۸ . تدوین و اجرای ضوابط ارزیابی و طبقه بندی مربيان ، معلمان و مدرسان تجربی آموزش عمومی قرآن در نظام غیررسمی کشور ، توسط کمیسیون و تصویب در شورای توسعه فرهنگ قرآنی (سال ۱۳۹۸)
- ۹ . طراحی و اجرای طرح تربیت مدرس آموزش عمومی قرآن برای تأمین نیروی توانمند مجری برنامه های تربیت معلم و مربي قرآن با اولویت اساتید حوزه و دانشگاه (از سال ۱۳۹۷)
- ۱۰ . استانداردسازی و توسعه برنامه های آموزش آزاد تخصصی در حوزه آموزش عمومی قرآن بر اساس اهداف آموزش عمومی قرآن کشور و حمایت مالی و حقوقی از اجرای آن در مراکز مختلف دولتی ، عمومی و مردمی (سال ۱۳۹۸)

۱۱. طراحی و اجرای طرح جامع شناسایی و آموزش افراد مستعد تربیت مربی ، معلم و مدرس قرآن از میان طلاب ، دانشجویان ، کارکنان دستگاه ها و عموم مردم (از سال ۱۳۹۷)

۱۲. حمایت از راه اندازی و فعالیت مراکز آموزش آزاد تخصصی حوزه آموزش عمومی قرآن در استان ها به ویژه مناطق محروم (از سال ۱۳۹۸)

۱۳. طراحی و پیاده سازی نظام حمایت های اجتماعی برای فعالان آموزش عمومی قرآن کشور (از سال ۱۳۹۸)

راهبرد ملی ۳ : استقرار و توسعه برنامه درسی ملی آموزش عمومی قرآن در بخش های دولتی و مردمی
اقدام های ملی :

۱. سطح بندی اهداف آموزش عمومی قرآن و طراحی ، تصویب و پیاده سازی نظام یکپارچه تعیین سطوح و مدارک آموزش عمومی قرآن کریم برای نظام رسمی و غیررسمی در کمیسیون (سال ۱۳۹۷)

۲. طراحی و استقرار سامانه

آزمون استاندارد آموزش عمومی قرآن کشور در سازمان سنجش آموزش کشور و لحاظ محتوای این آزمون به عنوان درس مستقل با ضرایب متناسب با گروه های مختلف در آزمون ورودی مقاطع مختلف تحصیلی
مدارس علمیه ، دانشگاه ها و آزمون های استخدامی دستگاه ها با همکاری وزارت آموزش و پرورش ، وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری ، مدیریت حوزه های علمیه و سازمان امور اداری و استخدامی (از سال ۱۳۹۸)

۳. اجرای مطالعات جمعیت شناختی و تهییه اطلس جامع مخاطبان آموزش عمومی قرآن (سال ۱۳۹۷)

۴. به روزرسانی ، استانداردسازی و جامعیت بخشی

برنامه های آموزش عمومی قرآن کریم نظام رسمی و غیررسمی در مؤلفه های اهداف ، محتوا ، روش ها ، زمان ، فضا و تجهیزات و ارزشیابی بر اساس اهداف آموزش عمومی قرآن کشور (سال ۱۳۹۸)

۵. توسعه اجرای دوره های استاندارد آموزش عمومی قرآن برای کارکنان دستگاه های کشوری و لشکری ، همراه با اعمال تشویقات اداری مناسب (از سال ۱۳۹۸)

۶. حمایت از برگزاری دوره های استاندارد آموزش عمومی قرآن برای

اقشار مختلف اعم از سربازان ، بانوان ، ورزشکاران ، کارگران ، زندانیان و خانواده های آنان به ویژه در اقشار و مناطق محروم کشور ، خصوصا با استفاده از ظرفیت های بخش غیردولتی (از سال ۱۳۹۸)

۷. طراحی و تصویب برنامه های درسی متناسب با پایه های مختلف تحصیلی با محوریت حفظ توازن با درک مفاهیم و معارف قرآن در راستای تربیت حافظ قرآن کریم (سال ۱۳۹۸)

۸. طراحی ، تصویب ، اشاعه و اجرای برنامه های آموزش قرآن انس محور برای مهدها و مراکز پیش دبستانی (از سال ۱۳۹۸)
۹. حمایت از تولید و انتشار مصحف های آموزشی متناسب با گروه های مختلف مخاطبان آموزش عمومی قرآن (از سال ۱۳۹۷)
۱۰. حمایت از اجرای برنامه های گفتمان سازی و جذب مخاطبان مختلف به آموزش عمومی قرآن و برنامه ریزی برای اشاعه محتواهای آموزش عمومی قرآن در فعالیت های تبلیغی قرآنی با هماهنگی کمیسیون فعالیت های تبلیغی ترویجی قرآنی (از سال ۱۹۷)
۱۱. طراحی و حمایت از برنامه های فرهنگ سازی و اولویت یابی آموزش عمومی قرآن در بین خانواده ها (از سال ۱۳۹۷)
۱۲. تصویب و استقرار سازوکارهای لازم برای ارتقای جایگاه درس قرآن و اولویت آن در برنامه درسی مدارس (از سال ۱۳۹۷)
- راهبرد ملی ۴ : ارتقای تأمین و تخصیص منابع مالی نظام آموزش عمومی قرآن کشور
اقدام های ملی :
۱. تأمین منابع مالی مستقل برای اجرای طرح ملی حفظ قرآن در بودجه سنواتی کشور (از سال ۱۳۹۸)
۲. طراحی و پیاده سازی سازوکارهای افزایش مشارکت مالی مردمی در توسعه آموزش عمومی قرآن به ویژه برای مناطق محروم (سال ۱۳۹۷)
۳. استقرار نظام بودجه ریزی عملیاتی فعالیت های آموزش عمومی قرآن در بخش های دولتی ، عمومی و مردمی (سال ۱۳۹۷)
۴. تهییه و انتشار گزارش تفصیلی و تفکیکی تخصیص منابع مالی آموزش عمومی قرآن بابت اجرای برنامه های بخش های مختلف دولتی و مردمی از بودجه عمومی کشور به صورت سالانه (از سال ۱۳۹۷)
- راهبرد ملی ۵ : توسعه فضا ، تجهیزات و فناوری های آموزش عمومی قرآن
اقدام های ملی :
۱. تسهیل و حمایت از راه اندازی و توسعه تدریجی مهدها و مراکز پیش دبستانی قرآنی انس محور در نظام رسمی و غیررسمی تا حداقل ۵۰ درصد تعداد آن در کشور (از سال ۱۳۹۷)
۲. تسهیل و حمایت از راه اندازی

و افزایش مدارس تخصصی قرآنی با محوریت حفظ توان با درک مفاهیم و معارف قرآن به ویژه در دوره متوسطه تا حداقل ۲۵ درصد مدارس کشور، بر اساس مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش (از سال ۱۳۹۷)

۳. تسهیل و حمایت از راه اندازی و فعالیت مراکز و مؤسسات آموزش عمومی قرآن مردمی توسط افراد واجد شرایط به ویژه فرهنگیان با اولویت مناطق روستایی و عشایری (از سال ۱۳۹۸)

۴. تسهیل

امکان استفاده مؤسسات مردمی قرآنی از فضاهای امکانات در اختیار آموزش و پرورش و سایر دستگاه‌های اجرایی، برای توسعه آموزش عمومی قرآن با اولویت کارکنان دستگاه‌ها و خانواده آنان (از سال ۱۳۹۸)

۵. تسهیل و حمایت از ایجاد کسب و کارهای مبتنی بر فناوری‌های نوین در حوزه آموزش عمومی قرآن با اولویت نخبگان و جوانان (از سال ۱۳۹۸)

۶. تسهیل و حمایت از شبکه سازی بخش‌ها، مراکز و مؤسسات فعال در آموزش عمومی قرآن کریم (از سال ۱۳۹۸)

۷. حمایت از تولید و عرضه کالاها و خدمات فرهنگی، هنری و رسانه‌ای مؤثر در ایجاد انگیزه و جذب اقتشار مختلف به آموزش عمومی قرآن (از سال ۱۳۹۸)

۸. حمایت از تشکیل هسته‌های آموزش قرآن به ویژه حفظ قرآن در منازل، مساجد، حسینیه‌ها، بقاع متبرکه و پایگاه‌های بسیج (از سال ۱۳۹۷)

۹. تسهیل و حمایت از راه اندازی و توسعه مؤسسات مردمی آموزش تخصصی حفظ توان با درک مفاهیم و معارف قرآن کریم در مناطق مختلف کشور (از سال ۱۳۹۷)

۱۰. حمایت از تولید عرضه برنامه‌های جذاب آموزش عمومی قرآن در شبکه‌های مختلف رسانه‌ملی و راه اندازی شبکه‌های تخصصی آموزشی به ویژه در زمینه حفظ قرآن (از سال ۱۳۹۷)

۱۱. حمایت از تولید و عرضه برنامه‌های آموزش عمومی قرآن در فضای مجازی برای مخاطبان داخل و ایرانیان خارج از کشور

راهبرد ملی ۶: توسعه مطالعات و پژوهش‌ها و ارتقای سازوکارهای ارزشیابی نظام آموزش عمومی قرآن
اقدام‌های ملی:

۱. تشکیل گروه‌های مطالعات و پژوهش‌های قرآن آموزی در پژوهشگاه‌ها و پژوهشکده‌های آموزش و پرورش (از سال ۱۳۹۸)

۲. اجرای مطالعات لازم برای پیگیری تحقق اهداف آموزش عمومی قرآن در برنامه و محتوای دروس مختلف دانش آموزان به ویژه عربی، دینی و فارسی (سال ۱۳۹۸)

۳. حمایت از برگزاری نشست ها ، همایش های علمی ، کرسی های نقد و بررسی و نظریه پردازی در حوزه آموزش عمومی قرآن کریم توسط مراکز علمی و پژوهشی مرتبط (از سال ۱۳۹۷)

۴. حمایت از تولید و انتشار مقالات و نشریات علمی ترویجی و علمی پژوهشی در حوزه آموزش عمومی قرآن (از سال ۱۳۹۷)

۵. حمایت از اجرای پایان نامه ها و تحقیقات دانشگاهی و حوزوی در حوزه آموزش عمومی قرآن (از سال ۱۳۹۷)

۶. تدوین و تصویب شاخص های توسعه نظام آموزش عمومی قرآن و تعیین سازوکارهای لازم برای ارزیابی فعالیت بخش های مختلف کشور (از سال ۱۳۹۸)

۷. طراحی و اجرای پیمایش ملی تحقق اهداف آموزش عمومی قرآن کشور برای اقسام مختلف به صورت دوره ای و پیمایش سالانه برونداد دوره های تحصیلی دانش آموزان (از سال ۱۳۹۸)

چارچوب نهادی و الزامات اجرایی

۱. مسئولیت سیاست گذاری کلان و ارزیابی و نظارت راهبردی بر اجرای سند و تصویب اقدامات جدید پیشنهادی کمیسیون بر عهده شورای توسعه فرهنگ قرآنی است .

۲. مسئولیت برنامه ریزی و هماهنگی ، نظارت و ارزیابی عملیاتی و تدوین و تصویب سیاست های اجرایی ، بر عهده کمیسیون توسعه آموزش عمومی قرآن کشور است .

۳. به منظور برنامه ریزی و پیگیری تحقق اقدامات سند ، کارگروه های متناظر با راهبردهای سند توسط کمیسیون تشکیل می شود . کارگروه های تخصصی کمیسیون مسئولیت نظارت و ارزیابی برنامه های اجرا شده توسط دستگاه های اجرایی را در چارچوب این سند بر عهده دارند و دستگاه های مشارکت کننده موظفند در دوره های یک ساله ، نتایج حاصل از اجرای برنامه ها را به کمیسیون گزارش کنند .

۴. کلیه دستگاه های دولتی ، نهادهای عمومی و همچنین مؤسسات و نهادهای مردمی مورد حمایت ، موظف به همکاری با دبیرخانه کمیسیون تخصصی در اجرای سند می باشند .

۵. دبیرخانه

کمیسیون موظف است حداقل ۶ ماه پس از ابلاغ سند ، جزئیات اقدام های ملی را در قالب شناسنامه اقدام شامل : تعیین دستگاه های مسؤول و همکار ، افق زمانی ، اهداف کمی ، شاخص های عملکردی ، الزامات و سایر توضیحات مورد نیاز اقدام ، با همکاری دستگاه های مربوط تدوین کند . شناسنامه های اقدام پس از تصویب در کمیسیون با امضای رئیس کمیسیون به دستگاه های اجرایی ذی ربط ابلاغ می شود .

۶. مسئولیت بررسی برنامه

های حوزه آموزش عمومی قرآن دستگاه ها و نهادهای مختلف دولتی ، عمومی و مردمی برای استفاده از اعتبارات اجرای منشور توسعه فرهنگ قرآنی و نظارت عام و مرحله ای بر اجرای آن ، بر عهده کمیسیون است .

۷. کمیسیون موظف است گزارش سالانه وضعیت آموزش عمومی قرآن کشور را به شورای توسعه فرهنگ قرآنی ارائه نماید.

سند راهبردی توسعه آموزش عمومی قرآن کشور مشتمل بر ۴ اصل ، ۶ هدف ، ۶ راهبرد و ۵۲ اقدام ملی به پیشنهاد کمیسیون توسعه آموزش عمومی قرآن کشور در جلسه ۳۸ مورخ ۱۳۹۷/۹/۱۱ [۱۳۹۶] شورای توسعه فرهنگ قرآنی به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا است و پس از ۳ سال قابل بازنگری و به روزرسانی می باشد .